

Karies bland barn och ungdomar i Stockholms län 2024

PVN 2025-0089

Rapporten är framtagen av Hälso- och sjukvårdsförvaltningen i Region Stockholm, april 2025.

Statistik och rapport: Maria Hedberg, Avdelningen specialiserad vård

Dataunderlag: Magdalena Karlsson, Avdelningen styrning och stöd

Karta: Mikaela Lingvall, Avdelningen kunskapsutveckling

Kontakt: tandvardsenheten.hsf@regionstockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Inledning	5
Resultatmått.....	5
Metod för insamling.....	6
Rapportering.....	6
Tidigare rapportering.....	8
Redovisning.....	9
Resultat.....	11
Karies i det primära bettet	11
Kariesskadade primära tänder	11
Karies bland 1- och 2-åringar i vårdbehovsområde 3 och 4.....	12
Karies i det permanenta bettet	13
Kariesskadade permanenta tänder	13
Kariesskadade sidoytor.....	14
Medelvärde för skadade tänder	15
Signifikant kariesindex – SiC-index	16
Skillnader mellan könen	18
Geografiska skillnader i kariesförekomst.....	20
Kommunerna i Stockholms län	20
Vårdbehovsområde	22
Bilagor.....	26
Bilaga 1: Förekomst av karies bland 3- och 19-åringar uppdelat efter kommun och stadsdel 2024	26
Bilaga 2: Förekomst av karies uppdelat efter vårdbehovsområde 2024	28
Bilaga 3: Täckningsgrad samt förekomst av karies uppdelat efter kön 2024.....	29

Sammanfattning

I denna rapport, *Karies bland barn och ungdomar i Stockholms län 2024*, redovisas förekomst av karies i åldrarna 3, 6, 12, 19 och 23 år. Dessutom redovisas resultatet från den särskilda insatsen till 1- och 2-åringar i vårdbehovsområde 3 och 4. Samtliga redovisade resultat avser kariesskador som barnet/ungdomen hade vid sin senaste undersökning. För 1- och 3-åringar avser redovisningen en ettårsperiod (2023), det år barnet fyllde 1 respektive 3 år. För övriga åldersgrupper avser uppgifterna en tvåårsperiod, de som besökte tandvården det år man fyllde 2, 6, 12, 19 respektive 23 år (2024) alternativt året innan (2023). Undantaget är måttet kariesskadade sidoytor vid 19 års ålder, som endast avser året som 19-åring.

Sättet att redovisa, förekomst av karies vid den senaste undersökningen, är nytt för Region Stockholm sedan 2023 och gör det lättare att jämföra Region Stockholm med andra regioner, men svårare att jämföra Region Stockholms resultat med resultat tidigare än 2023.

Barn och ungdomar i Stockholms län har generellt sett en god tandhälsa. I jämförelse med Sverige i stort redovisar Region Stockholm bättre resultat. I Stockholms län har en mindre andel av barnen och ungdomarna kariesskadade tänder, men också ett lägre genomsnittligt antal skadade tänder. Andelen 6-åringar som registrerats med kariesskadade mjölkttänder vid sin senaste undersökning var 12,9 procent. Det innebär att Region Stockholm tydligt når upp till WHO:s mål för 2020 att högst 20 procent av 6-åringarna skulle ha kariesskadade tänder.

Rapporten visar på skillnader mellan geografiska områden. Bland 3-åringar är förekomst av karies störst i stadsdelarna Järva (8,6 procent) och Skärholmen (6,6 procent). Resultatet för Stockholms län totalt var 3,0 procent.

19-åringarna visar på en fortsatt positiv utveckling. År 2024 var medelvärdet för antal kariesskadade tänder hos den tredjedel av 19-åringarna som hade flest skadade tänder (SiC-index) 4,12, vilket är nästan en halvering sedan 2004. 24,2 procent av 19-åringarna hade tänder med kariesskadade sidoytor, vilket är en förbättring med 32 procentenheter sedan 1994.

Inledning

Barn- och ungdomstandvårdens uppdrag är att ge regelbunden och fullständig tandvård till barn och ungdomar till och med det år då de fyller 19 år. År 2024, som redovisningen avser, gällde uppdraget även unga vuxna mellan 20 och 23 år. I Region Stockholm innebär det att alla erbjuds minst en tandvårdsundersökning under en tvåårsperiod med start det år barnet fyller 3 år. I områden där barnen har mer karies, vårdbehovsområde 3 och 4, kallas barn till sin första tandvårdsundersökning redan vid 1 års ålder. Syftet är att i ett tidigt skede identifiera de barn som redan har, eller riskerar att utveckla, karies.

Den mest effektiva metoden för att förebygga karies är tandborstning med fluoridtandkräm två gånger per dag. I fokus är därför att tidigt etablera och bibehålla goda tandborstningsvanor under uppväxten.

I *Karies bland barn och ungdomar i Stockholms län 2024* redovisas förekomsten av karies bland barn och unga. Andra sjukdomar och skador som påverkar den orala hälsan är bland annat erosionsskador (frätskador), tandlossning och tandköttsproblem samt käk-, bett- och tandpositionsavvikelser.

Det är viktigt att uppmärksamma att barn registreras som kariesfria även om de uppvisar kariesangrepp som är initiala, det vill säga begränsade till emaljen, eftersom dessa kan "läka ut" med hjälp av tillskott av fluorid och rätt kost. I måttet *andelen barn med kariesskadade tänder* visar *kariesskadade tänder* egentligen om kariesangreppet på tanden behöver lagas eller inte. Den verkliga förekomsten av karies är således mer omfattande än den som redovisas i rapporten.

Region Stockholms uppföljning av kariesförekomsten bland barn och ungdomar avser åldrarna 1, 2, 3, 6, 12, 19 och 23 år. Dessa åldrar är också, 1 och 2 år undantagna, de åldrar för vilka regionerna rapporterar data till Socialstyrelsen.

Resultatmätt

Förekomsten av karies beskrivs i första hand med begreppet *skadade tänder*. Med skadade tänder avses *kariade tänder (hål)* eller *tänder som tidigare har haft hål och lagats med fyllningar (fyllda tänder)* eller *som dragits ut på grund av karies*. Förekomst av karies beräknas för indikatorer som definierats av FN:s världshälsoorganisation, WHO, och med anvisningar från Socialstyrelsen.

En tand räknas som karierad om kariesangreppet gått igenom tandemaljen och tydligt fått fäste i tandens dentin, *manifest karies*. En ytlig kariesskada i tandemaljen, *emaljkaries* eller *initialkaries*, behöver inte lagas och rapporteras inte som kariesangrepp enligt anvisningar från Socialstyrelsen.

I det primära (mjölktdands-) bettet beräknas indikatorerna för åldrarna 1 till och med 6 år. Det kariesindex som används är dmft¹, det vill säga antalet tänder som antingen har nya kariesskador, tidigare lagningar eller tänder som saknas, sannolikt utdragna på grund av karies.

I det permanenta bettet (vuxentänderna) beräknas indikatorerna för åldrarna 7 till och med 23 år. De kariesindex som används är DFT och DFS-a. DFT² utgör antalet tänder som har nya kariesskador eller tänder som lagats med en fyllning. Saknade tänder räknas inte in i DFT, eftersom tänder på personer i dessa åldrar kan ha dragits ut av andra orsaker än karies, exempelvis i samband med tandreglering. För 19- och 23-åringar redovisas även DFS-a³, kariesskador på tändernas sidoytor, det vill säga kontaktytor mellan tänderna. DFS-a utgör antalet sidoytor (approximala tandtytor) med kariesskador eller fyllning.

Indikatorerna dmft, DFT och DFS-a mäter inte sjukdomsaktivitet vid en given tidpunkt utan är sammanlagda skador som resultat av tidigare sjukdomsaktivitet.

I denna rapport utgår redovisningen i första hand från kariesskador. Kariesskadade respektive kariesfria individer är emellertid spegelvända begrepp och kan härledas från varandra.

Metod för insamling

Rapportering

Epidemiologiska uppgifter rapporteras till Region Stockholm efter undersökning som utförs av tandläkare eller tandhygienist⁴. År 2024 hade 91 procent av alla barn och ungdomar i åldrarna 3–23 år fått en

---

¹ d=decayed (karierad), m=missed (saknad), f=filled (fylld, lagad), t=teeth (tänder)

² D=Decayed (karierad), F=Filled (fylld, lagad), T=Teeth (tänder)

³ S=Surface (tandyta), a=approximal (sido-/kontaktyta mellan tänder)

⁴ Källa för all redovisad data är Region Stockholms databas IT-systemet Libretto.

basundersökning⁵ och rapporterats med epidemiologiska uppgifter under de senaste två åren⁶.

Tabell 1 visar andelen barn och ungdomar i utvalda åldrar, som fått en undersökning under en tvåårsperiod, det vill säga under 2024 eller året innan, om undersökning inte genomförts under 2024. Andelen undersökta 3-åringar avser endast en period om ett år.

Tabell 1: Andel (%) undersökta vid 3 års ålder (2024) samt vid 6, 12, 19 och 23 års ålder under en tvåårsperiod (2023–2024) av totalt antal barn och unga per åldersgrupp i Stockholms län 2024.

Andelen (%) undersökta			
Ålder	Flickor/Kvinnor	Pojkar/Män	Totalt
3 år	86	86	86
6 år	98	97	97
12 år	97	96	97
19 år	93	91	92
23 år	82	77	79

Andelen undersökta skiljer sig åt mellan åldersgrupperna. Där en skillnad mellan könen finns är det genomgående till flickornas fördel. Tabellen visar att särskilt unga män (19- och 23-åringar) oftare uteblir från tandvårdsbesöket jämfört med unga kvinnor.

Tabell 2 visar andelen 1-åriga barn i vårdbehovsområde 3 och 4 som undersökts under 2024.

⁵ Med basundersökning avses diagnostik av tänder och mun, riskbedömning och viss förebyggande behandling.

⁶ Det motsvarar andelen barn och unga 2–23 år som hade en aktiv revisionsperiod i IT-systemet Libretto 2024-12-31.

Tabell 2: Andel (%) undersökta vid 1 års ålder (2024) samt vid 2 års ålder under en tvåårsperiod (2023–2024) av totalt antal barn per åldersgrupp i vårdbehovsområde 3 och 4 i Stockholms län 2024.

Andelen (%) undersökta			
Ålder	Flickor	Pojkar	Totalt
1 år	45	47	46
2 år	74	73	74

Knappt hälften av barnen i målgruppen fick en undersökning under det kalenderår de fyllde 1 år (födda 2023). Av 2-åringarna (födda 2022) och tillhörande målgruppen fick 74 procent en undersökning antingen som 1- eller som 2-åring.

12 procent av de som undersöktes som 1-åringar blev också undersökta som 2-åringar. De flesta som undersöktes som 2-åringar hade inte blivit undersökta vid 1 års ålder (75 procent). Slutsatsen är att det finns ett tydligt utrymme för tandvården att nå fler barn redan vid 1 års ålder.

Tidigare rapportering

Sedan början av 1990-talet har reglerna för rapportering av kariesskador ändrats något. Till och med år 1996 rapporterades uppgifter om karies för alla barn i åldrarna 3, 6, 12 och 19 år i Stockholms län. Från och med 1997 ändrades rapporteringsåldrarna i Stockholms län till 3, 7, 13 och 19 år. Denna förändring gjordes för att registreringen skulle sammanfalla med Region Stockholms nya så kallade obligatoriska åldrar då samtliga barn kallades till undersökning.

År 2019 tillkom ytterligare en registreringsålder, 23 år, då den avgiftsfria tandvården genom riksdagsbeslut kommit att utökas till och med denna ålder. Från och med februari 2022 ändrades reglerna för registrering igen till att omfatta samtliga barn och ungdomar i åldrarna 1–23 år som får en basundersökning inom den allmänna barn- och ungdomstandvården. Från och med 2025 omfattas 20–23-åringar inte längre av den avgiftsfria tandvården, vilket innebär att 2024 är det sista året som kariesskador rapporteras och redovisas för 23-åringar.

Uppgift om kariesskadade tänder (dmft, DFT) rapporteras för samtliga medan uppgift om kariesskadade sidoytor (DFS-a) redovisas i åldrarna

19-23 år. Skälet till ändringen 2022 var att Region Stockholm skulle kunna redovisa uppgifter om karies för samma åldrar som övriga svenska regioner samt att patientens tandvårdsbehov, inte ersättningsmodellen, skulle styra patientens revisionsintervall.

Från och med 1997 till och med januari 2022 rapporterades 7-åringar i det primära bettet (dmft). Från och med februari 2022 rapporteras 7-åringar i det permanenta bettet (DFT), i likhet med övriga regioner i Sverige. Indexen dmft (mjölkttänder) och DFT (permanent tänder) kan inte läggas samman och inte heller jämföras med varandra.

Åren 1997 till och med 1999 rapporterades endast uppgifter för barn födda den 20:e i månaden, så kallad urvalsregistrering. Anledningen till detta var att flera äldre datasystem ersattes av nya, samtidigt som rapporterings-systemet förenklades.

Redovisning

I denna rapport redovisas de epidemiologiska uppgifterna enligt den modell som Socialstyrelsen använder. För 3-åringar avser redovisningen en ettårsperiod, det kalenderår barnet fyllde 3 år. För övriga åldersgrupper avser uppgifterna en tvåårsperiod, de som besökte tandvården det år man fyllde 6, 12, 19 respektive 23 år alternativt året innan (tabell 3). Anledningen till detta är att barn och ungdomar som vid senaste tandvårdsbesök varit kariesfria inte alltid undersöks det år man fyller 6, 12, 19 respektive 23 år. Om redovisningen begränsas till ett år kan detta visa sig i lägre täckningsgrad för antalet undersökta samt en över- respektive underrepresentation av barn med karies.

Redovisningen av kariesskadade sidoytor (DFS-a) hos 19-åringar avser dock endast en ettårsperiod.

Tabell 3: Antal och andel (%) barn och ungdomar som undersökts under 2024 respektive närmast föregående år om basundersökning saknas för 2024, av samtliga barn och ungdomar som undersökts under tvåårsperioden i Stockholms län, 2023–2024.

Redovis- nings- ålder	Födelse- år	Undersökningsår/-ålder	Antal undersökta	Andel (%) av undersökta
3 år	2021	Undersökta 2024, vid 3 års ålder	24 557	100
6 år	2018	Undersökta 2024, vid 6 års ålder	6 997	26
		Undersökta 2023 vid 5 års ålder, men ej 2024 vid 6 års ålder	20 299	74
12 år	2012	Undersökta 2024, vid 12 års ålder	9 055	32
		Undersökta 2023 vid 11 års ålder, men ej 2024 vid 12 års ålder	19 366	68
19 år	2005	Undersökta 2024, vid 19 års ålder	22 669	87
		Undersökta 2023 vid 18 års ålder, men ej 2024 vid 19 års ålder	3 283	13
23 år	2001	Undersökta 2024, vid 23 års ålder	17 374	86
		Undersökta 2023 vid 22 års ålder, men ej 2024 vid 23 års ålder	2 843	14

År 2022 avskaffade Region Stockholm de obligatoriska åldrarna, som innebar att alla barn skulle undersökas i ojämnr ålder. Tabell 3 visar att trots att undersökningsåldrarna bestäms individuellt undersöks de flesta fortfarande i ojämnr ålder. Trenden är dock att en allt större andel fått sin senaste undersökning i jämn ålder.

De redovisade kariesuppgifterna i denna rapport rapporteras vidare till Socialstyrelsen, som gör en nationell sammanställning. Internationellt används Sveriges uppgifter bland annat i jämförelser inom Norden.

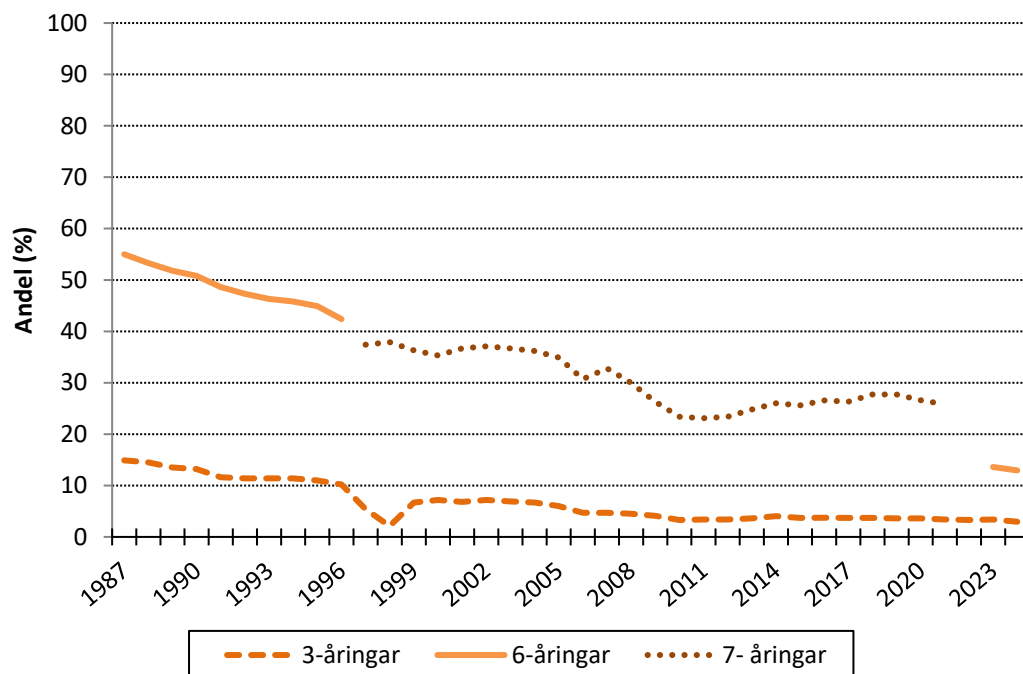
Resultat

Karies i det primära bettet

Kariesskadade primära tänder

Förekomsten av karies i det primära bettet (mjölkttänderna) har minskat över tid, både bland 3-åringar och 6/7-åringar (figur 1).

Figur 1: Andel (%) barn med kariesskadade tänder i det primära bettet (dmft) vid 3 och 6/7 års ålder i Stockholms län åren 1987–2024⁷

Figur 1 visar att andelen 3-åringar med kariesskadade tänder var 3,0 procent 2024. Det betyder att andelen 3-åringar med kariesskadade tänder fortsatt ligger på en låg nivå. Resultatet för Stockholms län är bättre än resultatet för hela Sverige där 3,9 procent av 3-åringarna hade kariesskadade tänder 2023, enligt resultat från Socialstyrelsen⁸.

⁷ 1997 ändrades registreringsåldrarna från 6 år till 7 år. 2023 ändrades redovisningen till undersökta vid 6 år alternativt året innan.

⁸ Karies bland barn och ungdomar – Epidemiologiska uppgifter för år 2023, Socialstyrelsen 2024-5-9093

Andelen 6-åringar som registrerats med kariesskadade tänder vid sin senaste undersökning var 12,9 procent under en tvåårsperiod (2023-2024) (figur 1). Av de barn som undersökts under perioden hade 74 procent kommit till tandvården som 5-åringar. Modellen för redovisning avseende en tvåårsperiod gör det svårt att jämföra 2024 års resultat med resultat tidigare än 2023, men lättare att göra jämförelser med andra regioner. Enligt Socialstyrelsens statistik för 2023 står Region Stockholms resultat sig väl. Nationellt var andelen 6-åringar med kariesskadade tänder vid sin senaste undersökning 17,2 procent. Region Stockholm når också upp till WHO:s mål för 2020 att högst 20 procent av 6-åringarna skulle ha kariesskadade mjölkttänder.

Karies bland 1- och 2-åringar i vårdbehovsområde 3 och 4

Sedan maj 2022 kallas barn i vårdbehovsområde 3 och 4, områden med mest karies, till sin första tandvårdsundersökning redan vid 1 års ålder. Syftet är att tidigare hitta de barn som redan har, eller riskerar att utveckla, karies. Det är konstaterat att en påbörjad utveckling av kariessjukdom är svår att bryta.

Vid besöket blir barnet undersökt och får förebyggande behandling efter behov. De barn som bedöms ha hög risk för att utveckla karies kallas igen vid 2 års ålder. Barn med låg kariesrisk får i stället komma tillbaka vid 3 års ålder, som är en undersökningsålder för samtliga barn. Som risk för karies räknas, utöver redan konstaterad dentinkaries, även emaljkaries, beläggningar på tänderna, dåliga vanor vad gäller mat och dryck, brister i tandborstning samt vissa sociala faktorer.

Av de 1-åriga barn som rapporterades med epidemiologiska uppgifter hade 0,3 procent kariesskadade tänder (dentinkaries) 2024 mot 0,4 procent året innan. En 1-åring har ungefär åtta tänder totalt att jämföras med ett barn i 3-årsåldern som fått alla sina mjölkttänder, 20 tänder totalt. Av de barn i vårdbehovsområde 3 och 4 som undersöktes vid 1 års ålder bedömdes 11 procent ha sådan kariesrisk att de behövde följas upp vid 2 års ålder.

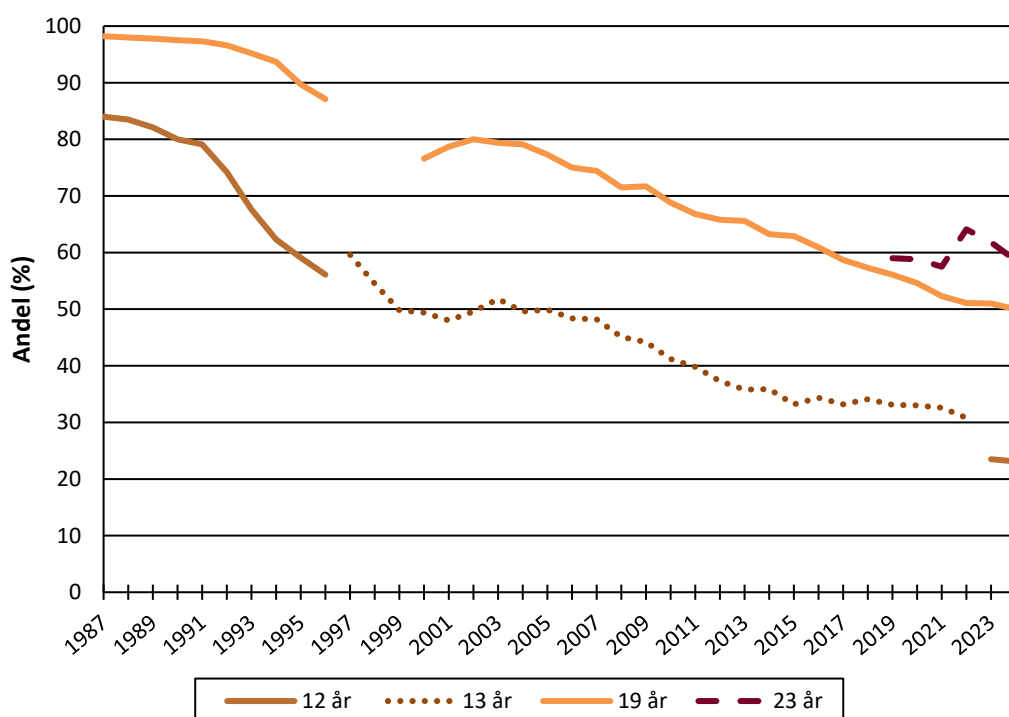
Vid 2 års ålder hade 1,8 procent av de undersökta barnen i vårdbehovsområde 3 och 4 kariesskadade tänder. Av de barn som fick en riskbedömning vid 2 års ålder hade 25 procent risk för karies.

Karies i det permanenta bettet

Kariesskadade permanenta tänder

Andelen barn och ungdomar med kariesskadade tänder i det permanenta bettet har under perioden 1987–2024 minskat i alla redovisade åldersgrupper (figur 2).

Figur 2: Andel (%) barn och ungdomar med kariesskadade tänder i det permanenta bettet (DFT) vid 12/13, 19 och 23 års ålder i Stockholms län 1987–2024⁹

Figur 2 visar att andelen 12-åringar som registrerats med kariesskadade tänder vid sin senaste undersökning var 23,1 procent under en tvåårsperiod (2023–2024). Av de barn som undersökts under perioden hade 68 procent kommit till tandvården som 11-åringar. Modellen för redovisning gör det svårt att jämföra resultatet med resultatet från åren före 2023, då Region

⁹ Under åren 1996–1999 skedde ingen beräkning av 19-åringar med kariesskador. 1997 ändrades registreringsåldrarna från 12 till 13 år. 2022 ändrades redovisningen till 12 år alternativt undersökta året innan. Övriga åldrar visar 19 år respektive 23 år alternativt undersökta året innan.

Stockholm redovisat 13-åringar, men lättare att göra jämförelser med andra regioner. År 2023 hade 27,8 procent av 12-åringarna i Sverige kariesskadade tänder vid sin senaste undersökning, enligt Socialstyrelsen.

Andelen 19-åringar med kariesskadade tänder var 50,0 procent, det vill säga en förbättring med en procentenhet jämfört med året innan. På nationell nivå hade 52,9 procent av 19-åringarna kariesskadade tänder vid sin senaste undersökning 2023, enligt Socialstyrelsen.

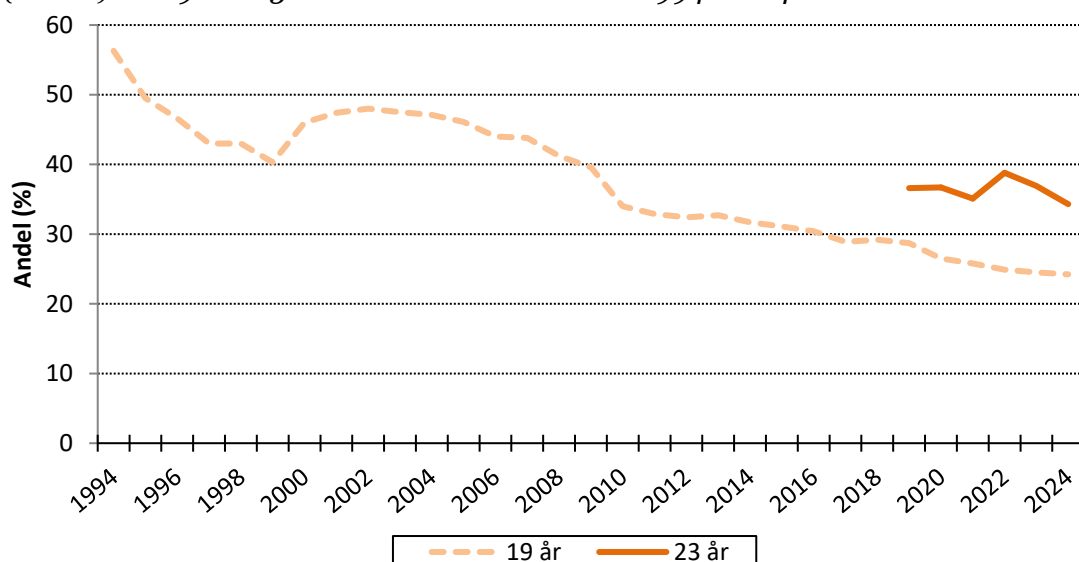
Andelen 23-åringar med kariesskadade tänder var 58,6 procent, vilket innebar en förbättring med 3,2 procentenheter jämfört med föregående år. Enligt Socialstyrelsens redovisning avseende 2023 hade 62,8 procent av de undersökta 23-åringarna i Sverige kariesskadade tänder.

Kariesskadade sidoytor

Kariesskadade sidoytor (DFS-a) är av intresse eftersom dessa skador ofta tyder på längre framskriden kariessjukdom och är en god indikator på framtida vårdbehov. Det beror på att lagningar på tändernas sidoytor (kontaktytor) oftare går sönder än till exempel på tuggytor och behöver då lagas på nytt.

Figur 3 visar andelen 19- och 23-åringar med kariesskadade sidoytor.

Figur 3: Andel (%) ungdomar med kariesskadade sidoytor i det permanenta bettet (DFS-a) vid 19 och 23 års ålder i Stockholms län 1994–2024.

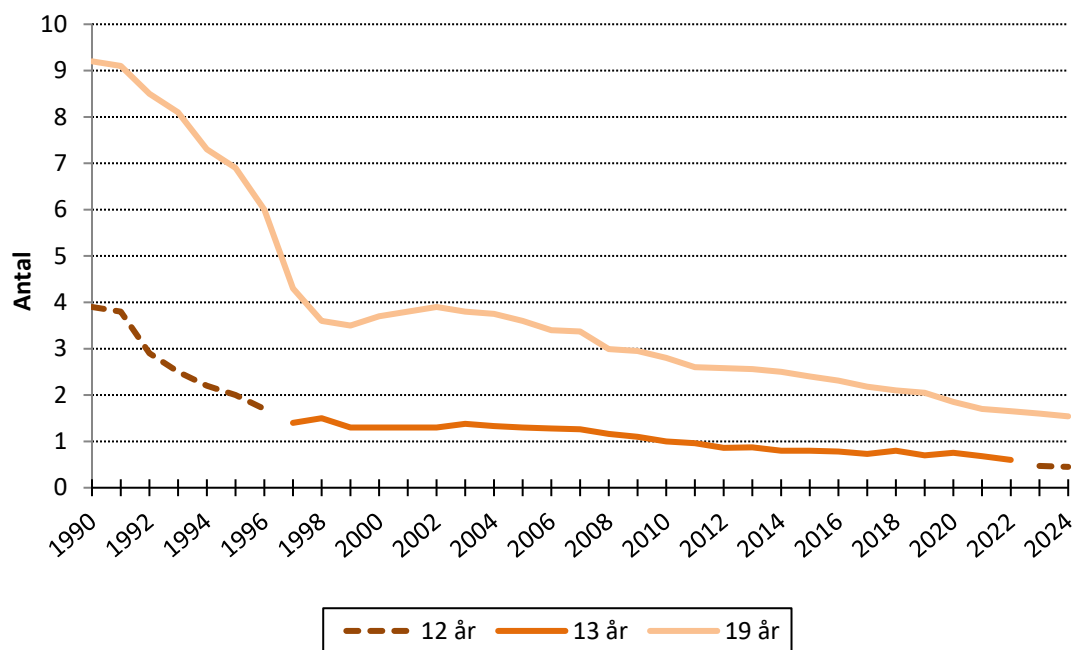
Andelen 19-åringar med kariesskadade sidoytor i figur 3 visar en liknande positiv förbättring som andelen 19-åringar med kariesskadade tänder. Andelen som registrerats med kariesskadade sidoytor vid undersökningen vid 19 års ålder var 24,2 procent¹⁰, 0,3 procentenheter färre jämfört med 2023. På nationell nivå var andelen 19-åringar med kariesskadade sidoytor 26,9 procent¹¹ 2023, enligt Socialstyrelsen.

Av 23-åringarna hade 34,3 procent kariesskador på tändernas sidoytor vid sin senaste undersökning under en tvåårsperiod (2023-2024), vilket innebar en förbättring om 2,6 procentenheter jämfört med 2023. Enligt Socialstyrelsens redovisning avseende 2023 för hela landet var andelen 23-åringar med kariesskadade sidoytor 40,1 procent.

Medelvärde för skadade tänder

Det genomsnittliga antalet skadade tänder per barn har sedan början av 1990-talet minskat. Störst minskning ses bland 19-åringarna (figur 4).

Figur 4: Medelvärde för antal kariesskadade tänder i det permanenta bettet (DFT) för 12-/13- och 19-åringar i Stockholms län 1990–2024.

¹⁰ Region Stockholm saknar uppgifter för DFS-a avseende 18-åringar. Därför avser redovisningen av DFS-a för 19-åringar endast en ettårsperiod.

¹¹ Resultatet på nationell nivå avser också en ettårsperiod.

År 2024 var det genomsnittliga antalet skadade tänder 0,45 för 12-åringar och 1,54 för 19-åringar (figur 4). Socialstyrelsens nationella redovisning¹² visar att 2023 hade 12-åringarna i genomsnitt 0,63 kariesade eller fyllda tänder. Motsvarande antal för 19-åringarna var 1,77 tänder. Det kan tilläggas att en 19-åring som fått alla sina permanenta tänder har 28 tänder utan visdomständer och 32 tänder med visdomständer. Region Stockholm står sig väl i den nationella jämförelsen.

WHO:s mål för Europa avseende medelvärdet för antalet kariesskadade tänder hos samtliga 12-åringar är att antalet inte skulle överstiga 1,5 skadade tänder 2020. Något nytt målvärde har inte presenterats. Region Stockholm når WHO:s mål sedan 1999.

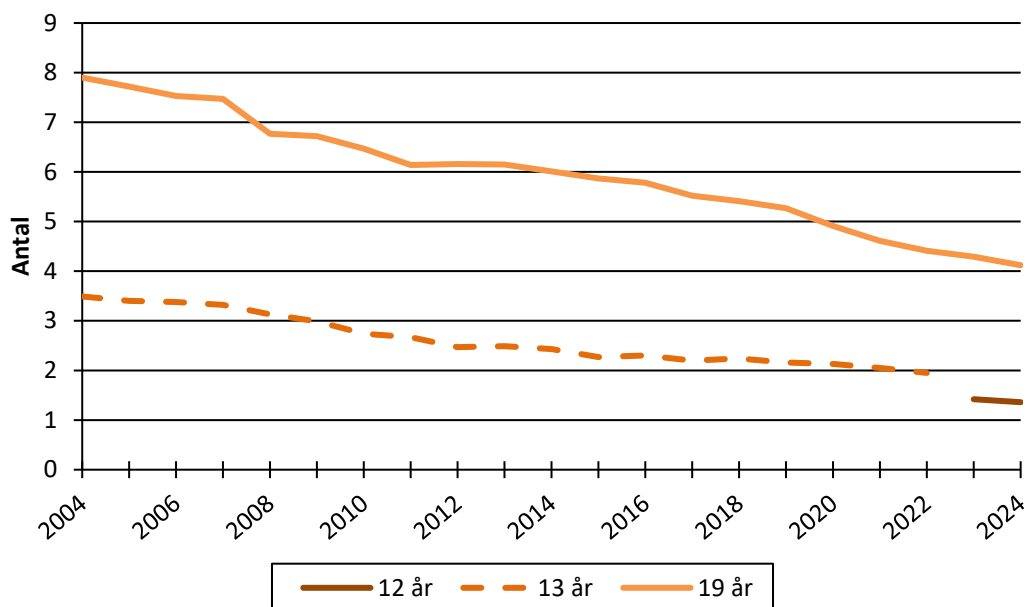
Signifikant kariesindex – SiC-index

För att mäta förekomsten av karies hos den del av en population som har mest karies har WHO tagit fram ett kariesindex (signifikant kariesindex – SiC-index). Detta index avser medelvärdet av skadade tänder för den tredjedel barn och ungdomar som har flest skadade tänder. Figur 5 visar SiC-index för 12-/13-åringar och 19-åringar.

---

¹² Socialstyrelsens redovisning avseende medelvärde för skadade tänder avser endast undersökta under en ettårsperiod medan Region Stockholm redovisar undersökta under en tvåårsperiod.

Figur 5: Signifikant kariesindex (SiC-index) för 12-/13- och 19-åringar i Stockholms län 2004–2024.

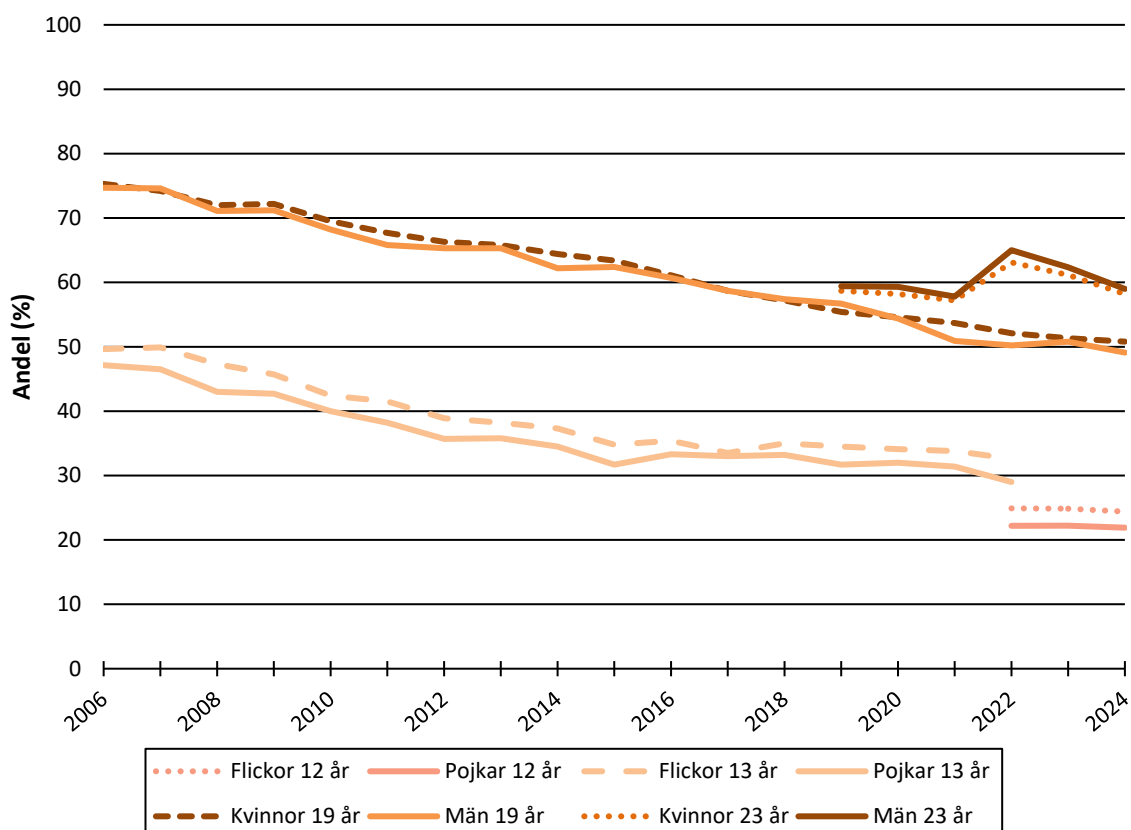
Det genomsnittliga antalet kariesade eller fyllda tänder för den tredjedel av 12-åringarna som har flest skadade tänder (SiC-index) uppgick 2024 till 1,36 (figur 5). WHO:s mål var att SiC-index för 12-åringar skulle vara färre än 3 skadade tänder 2015 – ett nytt målvärde har inte presenterats. Region Stockholm når WHO:s mål för SiC-index sedan 2009. SiC-index för 19-åringar var 4,12 tänder 2024.

Enligt Socialstyrelsens redovisning avseende 2023 var SiC-index 1,65 för 12-åringar och 4,5 för 19-åringar på nationell nivå. Region Stockholms redovisar således ett bättre resultat för båda åldersgrupperna.

Skillnader mellan könen

Skillnaden i kariesförekomst mellan könen är generellt sett liten. Tendensen över tid är att i det primära bettet (mjölkttänderna) är andelen flickor med kariesskadade tänder något lägre än andelen pojkar med kariesskadade tänder och i det permanenta bettet är förhållandet mellan könen det omvända. År 2024 var skillnaden störst vid 12 års ålder, men vid 23 års ålder hade skillnaden minskat vad avser andelen med skadade tänder, se figur 6.

Figur 6: Andel (%) ungdomar med kariesskadade tänder i det permanenta bettet (DFT) vid 12/13, 19 och 23 års ålder i Stockholms län 2006–2024, uppdelat efter kön.

Kariesuppgifter för år 2024 visar att 24,4 procent av de 12-åriga flickorna haft kariesskadade tänder i det permanenta bettet jämfört med 21,9 procent av pojkarna, en skillnad på 2,5 procentenheter till pojkarnas fördel (figur 6). Vid 19 års ålder hade 50,8 procent av kvinnorna kariesskadade tänder jämfört med 49,1 procent av männen, en skillnad på 1,7 procentenheter.

Vid 23 års ålder var det återigen männen som hade den större andelen skadade tänder. 58,2 procent av kvinnorna och 59,0 procent av männen hade skadade tänder, en skillnad på 0,8 procentenheter. Till det ska läggas att unga män oftare uteblir från tandvårdsbesöket jämfört med unga kvinnor. Andelen undersökta kvinnor var vid 19 års ålder 2 procentenheter större än andelen undersökta män. Motsvarande skillnad vid 23 års ålder var 5 procentenheter. Bortfallet bland de unga männen kan påverka redovisningen av kariesförekomst så att statistiken för männen blir bättre än verkligheten.

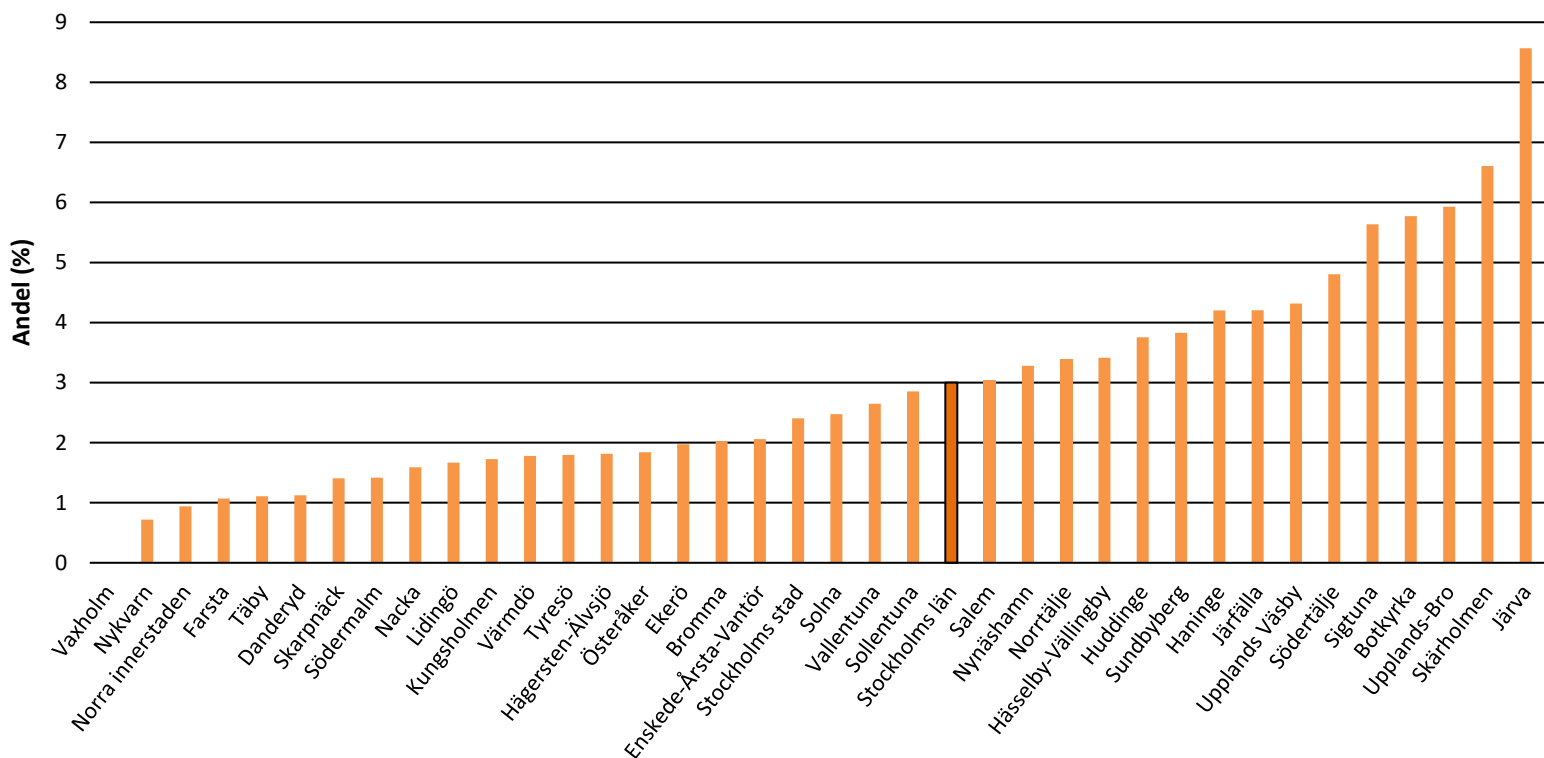
Geografiska skillnader i kariesförekomst

Förekomst av karies har en tydlig socioekonomisk gradient, vilket kan ses i skillnaderna mellan olika geografiska områden. I rapporten redovisas förekomst av karies, dels utifrån kommuner och stadsdelar, dels utifrån vårdbehovsområden.

Kommunerna i Stockholms län

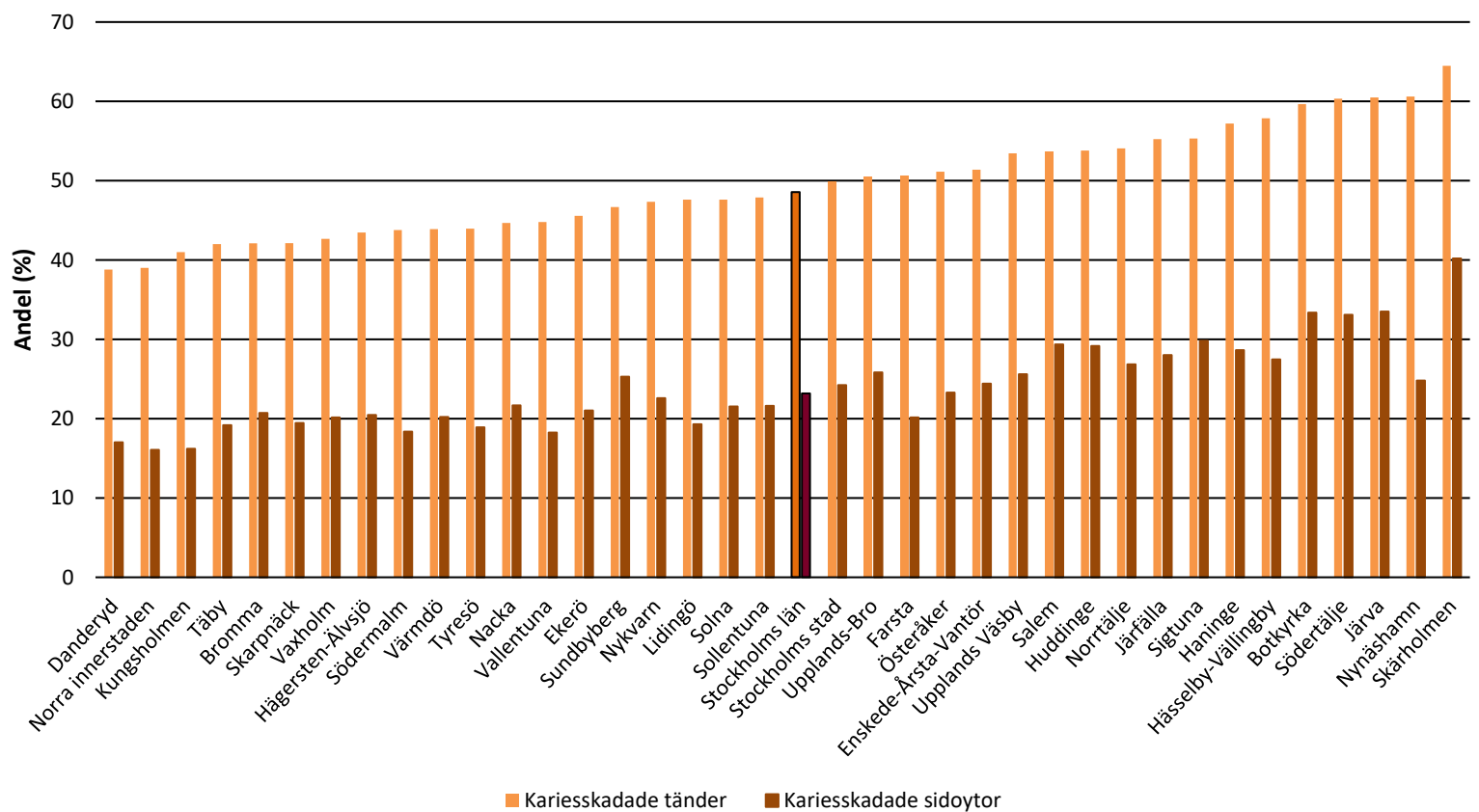
I denna rapport redovisas förekomst av karies vid 3 och 19 års ålder uppdelat efter Stockholms läns kommuner och stadsdelar i Stockholms stad. Vid 3 års ålder är förekomsten av karies lägst i flera av länets norra kommuner samt i Stockholms innerstad (figur 7).

Figur 7: Andel (%) 3-åringar med kariesskadade tänder i det primära bettet (dmft) 2024, uppdelat efter Stockholms läns kommuner och stadsdelar i Stockholms stad.

Minst andel 3-åringar med karies 2024 hade Vaxholms kommun (inga undersökta med karies) och störst andel hade stadsdelen Järva i Stockholms stad där 8,6 procent av 3-åringarna hade kariesskadade tänder. Figur 8 visar motsvarande uppgifter för 19-åringar.

Figur 8: Andel (%) 19-åringar med kariesskadade tänder (DFT) respektive kariesskadade sidoytor (DFS-a) i det permanenta bettet 2024, uppdelat efter Stockholms läns kommuner och stadsdelar i Stockholms stad.

Figur 8 visar att Danderyds kommun var den kommun där minst andel 19-åringar hade kariesskadade tänder (38,8 procent) och stadsdelarna Norra innerstaden och Kungsholmen i Stockholms stad de områden där minst andel hade kariesskadade sidoytor (16,1 respektive 16,2 procent). I stadsdelen Skärholmen i Stockholms stad hade störst andel 19-åringar kariesskadade tänder (64,5 procent) och kariesskadade sidoytor (40,2 procent).

En tabell över andelen 3- och 19-åringar med karies per kommun/stadsdel återfinns i bilaga 1.

Vårdbehovsområde

Länets indelning i kommuner och stadsdelar är i många fall en för grov indelning för regionens behov. Därför används vårdbehovsområden, som med basområden som grund, ger bättre förutsättningar för att identifiera kariesriskområden som annars skulle döljas av mer friska, välmående grannskap.

Länets basområden har grupperats i fyra nivåer – så kallade vårdbehovsområden. Grunden för beräkningen är inrapporterad förekomst av karies (nya skadade tänder, ”d=decayed”). Vårdbehovsområde 1 utgör områden med bäst tandhälsa och vårdbehovsområde 4 utgör områden med sämst tandhälsa.

Indelningen i vårdbehovsområden används för att rikta förebyggande insatser till barn och ungdomar i kariesriskområden. Indelningen ligger också till grund för den behovsrelaterade ersättningen till vårdgivarna, det så kallade behovstillägget.

Andelen barn som hör till respektive vårdbehovsområde är inte jämnt fördelat. Flest antal barn och unga bor i vårdbehovsområde 1 följt av vårdbehovsområde 2, 3 och 4, se tabell 4.

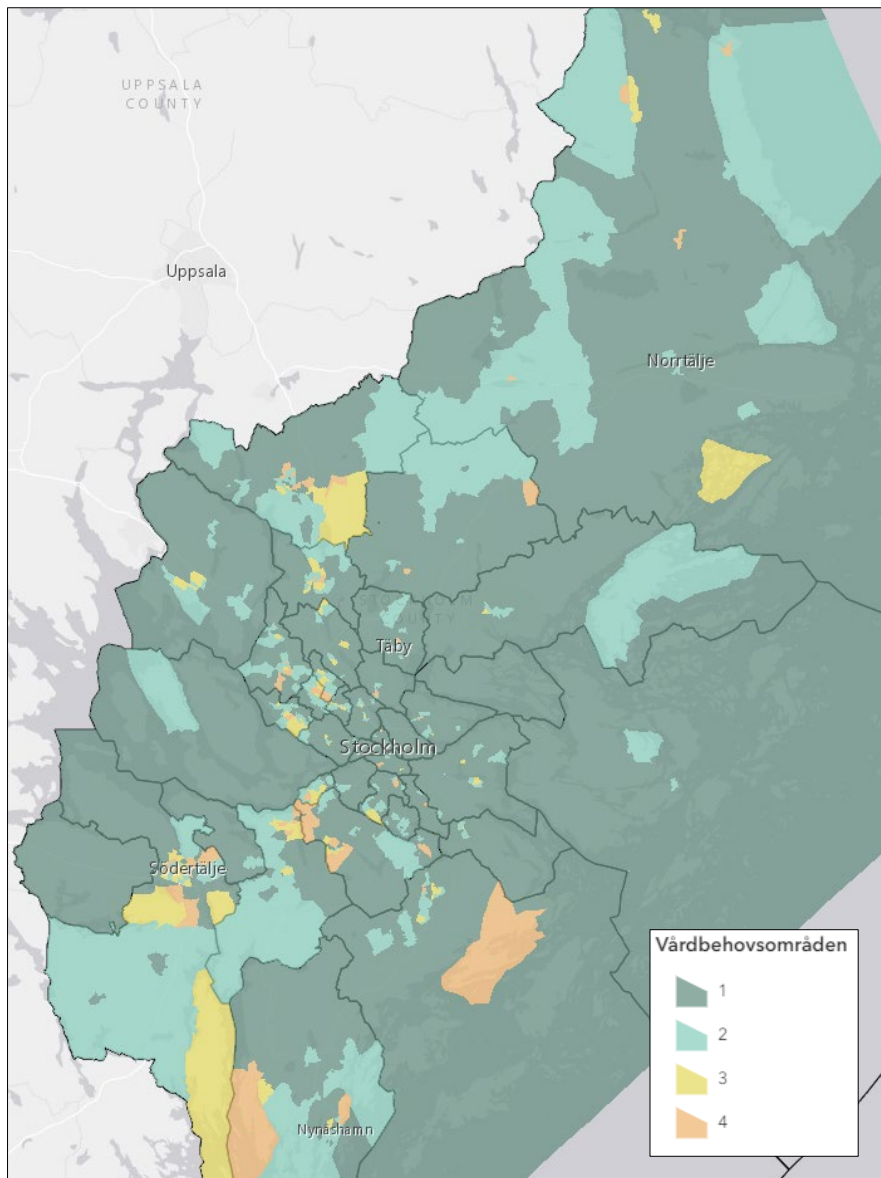
Tabell 4: Andel (%) folkbokförda barn och unga i åldrarna 3–23 år per vårdbehovsområde 1, 2, 3 och 4 i Stockholms län 2024

Andel (%) folkbokförda	
Vårdbehovsområde 1	65
Vårdbehovsområde 2	19
Vårdbehovsområde 3	10
Vårdbehovsområde 4	6
Totalt	100

Indelningen av länet i vårdbehovsområden är gjord för att fånga skillnader i kariesförekomst. Som exempel utgörs vårdbehovsområde 4 alltid av de geografiska områden där barn och ungdomar har mest karies. Det innebär att vårdbehovsområdesindelningen inte självklart lämpar sig för jämförelser över tid.

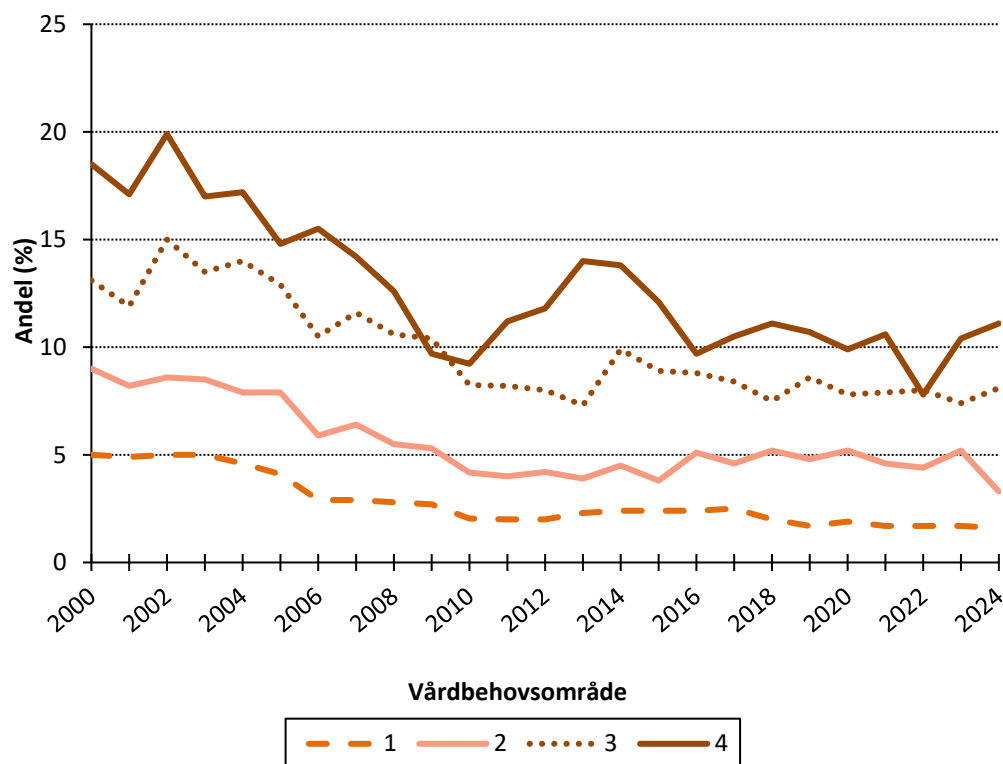
Figur 9 visar länets indelning i vårdbehovsområden 2024.

Figur 9: Karta över vårdbehovsområde 1–4 i Stockholms län 2024

I vårdbehovsområde 3 och 4 har en större andel barn och ungdomar karies samtidigt som de generellt sett även har fler kariesade tänder som behöver lagas. Nedan visas andelen 3-åringar (figur 10) och 19-åringar (figur 11) med kariesskadade tänder uppdelat efter vårdbehovsområde.

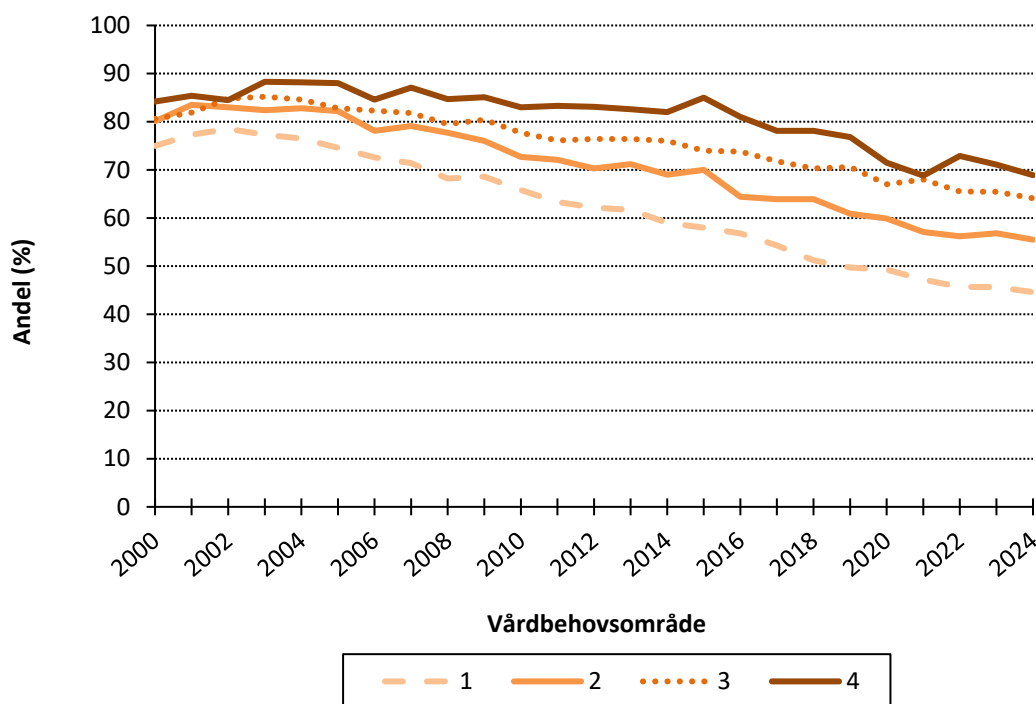
Figur 10: Andel (%) 3-åringar med kariesskadade tänder i det primära bettet (dmft) 2000–2024 i Stockholms län, uppdelat efter vårdbehovsområde.

Figur 10 visar att år 2024 hade 1,6 procent av 3-åringarna i vårdbehovs-
område 1 kariesskadade tänder. Motsvarande siffra för vårdbehovsområde 4
var 11,1 procent, en skillnad mellan vårdbehovsområde 1 och 4 på 9,5 pro-
centenheter. Mellan åren 2000 och 2024 har en förbättring skett med
7,4 procentenheter i vårdbehovsområde 4. Även i övriga vårdbehovsområden
har kariessituationen förbättrats. Man kan också konstatera att skillnaden
mellan vårdbehovsområde 1 och 4 minskat över tid.

Medelvärde för antal skadade tänder 2024 var 0,05 i vårdbehovsområde 1
och 0,36 i vårdbehovsområde 4.

Figur 11: Andel (%) 19-åringar med kariesskadade tänder i det permanenta bettet (DFT) 2000–2024 i Stockholms län, uppdelat efter vårdbehovsområde.

Figur 11 visar att andelen 19-åringar med kariesskadade tänder minskat mellan åren 2000 och 2024, framför allt i vårdbehovsområde 1 och 2. År 2024 hade 44,6 procent av 19-åringarna i vårdbehovsområde 1 kariesskadade tänder vid sin senaste undersökning (2023–2024). Motsvarande resultat var 68,9 procent i vårdbehovsområde 4. I vårdbehovsområde 4 har förbättringstakten inte varit lika hög, vilket gjort att skillnaden mellan vårdbehovsområde 1 och 4 ökat under 2000-talet.

Medelvärde för antal skadade tänder 2024 var 1,17 i vårdbehovsområde 1 och 3,12 i vårdbehovsområde 4.

Förekomst av karies uppdelat efter vårdbehovsområde redovisas också i bilaga 2.

Bilagor

Bilaga 1: Förekomst av karies bland 3- och 19-åringar uppdelat efter kommun och stadsdel 2024

Kommun	Antal under- sökta 3 år 2024	Andel (%) 3 år med karies- skadade tänder (dmft) 2024	Antal undersökta 19 år 2023–2024	Andel (%) 19 år med karies- skadade tänder (DFT) 2023–2024	Antal under- sökta 19 år 2024	Andel (%) 19 år med karies- skadade sidoytor (DFS-a) 2024
Botkyrka	953	5,8	1 113	59,7	989	33,4
Danderyd	267	1,1	531	38,8	464	17,0
Ekerö	304	2,0	406	45,6	352	21,0
Haninge	1 095	4,2	1042	57,2	922	28,6
Huddinge	1 199	3,8	1357	53,8	1 145	29,2
Järfälla	856	4,2	945	55,2	753	28,0
Lidingö	480	1,7	630	47,6	565	19,3
Nacka	1 321	1,6	1 350	44,7	1 181	21,7
Norrtälje	562	3,4	564	54,1	514	26,8
Nykvarn	139	0,7	150	47,3	124	22,6
Nynäshamn	305	3,3	297	60,6	250	24,8
Salem	197	3,0	242	53,7	218	29,4
Sigtuna	550	5,6	573	55,3	510	29,8
Sollentuna	806	2,9	944	47,9	819	21,6
Solna	768	2,5	525	47,6	469	21,5
Stockholms stad	9 103	2,4	8 717	48,6	7 675	23,2
Sundbyberg	627	3,8	392	46,7	344	25,3
Södertälje	1 041	4,8	1 122	60,3	934	33,1
Tyresö	501	1,8	644	43,9	529	18,9
Täby	723	1,1	981	42,0	860	19,2
Upplands Väsby	556	4,3	522	53,4	465	25,6

Kommun	Antal under- sökta 3 år 2024	Andel (%) 3 år med karies- skadade tänder (dmft) 2024	Antal undersökta 19 år 2023–2024	Andel (%) 19 år med karies- skadade tänder (DFT) 2023–2024	Antal undersökta 19 år 2024	Andel (%) 19 år med karies- skadade sidoytor (DFS-a) 2024
Upplands-Bro	371	5,9	329	50,5	271	25,8
Vallentuna	340	2,6	451	44,8	389	18,3
Vaxholm	83	0,0	143	42,7	134	20,1
Värmdö	506	1,8	524	43,9	465	20,2
Österåker	543	1,8	616	51,1	541	23,3
Stadsdel i Stockholms stad						
Bromma	891	2,0	860	42,1	729	20,7
Enskede-Årsta-Vantör	1 117	2,1	907	51,4	799	24,4
Farsta	654	1,1	577	50,6	521	20,2
Hägersten-Älvsjö	1 379	1,8	1 072	43,5	982	20,5
Hässelby-Vällingby	674	3,4	859	57,9	739	27,5
Järva	677	8,6	1 096	60,5	946	33,5
Kungsholmen	579	1,7	405	41,0	358	16,2
Norra innerstaden	1 383	0,9	1074	39,0	940	16,1
Skarpnäck	498	1,4	406	42,1	365	19,5
Skärholmen	333	6,6	442	64,5	408	40,2
Södermalm	918	1,4	1 019	43,8	888	18,4
Stockholms län	24 557	3,0	25 952	50,0	22 659	24,2

Bilaga 2: Förekomst av karies uppdelat efter vårdbehovsområde 2024

	Vårdbehovsområde 1	Vårdbehovsområde 2	Vårdbehovsområde 3	Vårdbehovsområde 4
3-åringar				
Andel kariesskadade tänder (dmft), %	1,6	3,3	8,1	11,1
Medelvärde skadade tänder (dmft)	0,05	0,11	0,28	0,36
6-åringar				
Andel kariesskadade tänder (dmft), %	7,9	16,6	27,7	31,1
Medelvärde skadade tänder (dmft)	0,24	0,60	1,14	1,36
12-åringar				
Andel kariesskadade tänder (DFT), %	19,6	26,9	31,8	36,4
Medelvärde skadade tänder (DFT)	0,35	0,56	0,72	0,84
19-åringar				
Andel kariesskadade tänder (DFT), %	44,6	55,5	64,1	68,9
Andel kariesskadade sidoytor (DFS-a), %	19,6	28,1	37,6	44,0
Medelvärde skadade tänder (DFT)	1,17	1,84	2,55	3,12
Medelvärde skadade sidoytor (DFS-a)	0,47	0,87	1,30	1,87
23-åringar				
Andel kariesskadade tänder (DFT), %	53,6	62,2	69,6	70,0
Andel kariesskadade sidoytor (DFS-a), %	29,0	37,5	47,1	47,3
Medelvärde skadade tänder (DFT)	1,88	2,69	3,63	3,68
Medelvärde skadade sidoytor (DFS-a)	1,02	1,56	2,14	2,37

Bilaga 3: Täckningsgrad samt förekomst av karies uppdelat efter kön 2024

	1 år flickor	1 år pojkar	1 år totalt		2 år flickor	2 år pojkar	2 år totalt
Antal undersökta, vårdbehovsområde 3-4	908	968	1 879		1 548	1 552	3 100
Andel undersökta, %	45	47	46		74	73	74
Andel kariesskadade tänder (dmft), %	0,3	0,3	0,3		1,7	1,9	1,8
Medelvärde skadade tänder (dmft)	0,02	0,01	0,01		0,05	0,05	0,05

	3 år flickor	3 år pojkar	3 år totalt		6 år flickor	6 år pojkar	6 år totalt
Antal undersökta	12 068	12 489	24 557		13 360	13 936	27 296
Andel undersökta, %	86	86	86		98	97	97
Andel kariesskadade tänder (dmft), %	2,8	3,1	3,0		12,3	13,6	12,9
Medelvärde skadade tänder (dmft)	0,09	0,10	0,10		0,43	0,50	0,47

	12 år flickor	12 år pojkar	12 år totalt
Antal undersökta	13 820	14 601	28 421
Andel undersökta, %	97	96	97
Andel kariesskadade tänder (DFT), %	24,4	21,9	23,1
Medelvärde skadade tänder (DFT)	0,48	0,43	0,45
Medelvärde SiC (DFT)	1,44	1,29	1,36

	19 år kvinnor	19 år män	19 år totalt		23 år kvinnor	23 år män	23 år totalt
Antal undersökta	12 876	13 076	25 952		10 191	10 026	20 217
Andel undersökta, %	93	91	92		82	77	79
Andel kariesskadade tänder (DFT), %	50,8	49,1	50,0		58,2	59,0	58,6
Andel kariesskadade sidoytor (DFS-a), %	24,2	24,2	24,2		33,7	35,0	34,3
Medelvärde skadade tänder (DFT)	1,57	1,51	1,54		2,39	2,41	2,40
Medelvärde skadade sidoytor (DFS-a)	0,71	0,70	0,70		1,31	1,43	1,37
Medelvärde SiC (DFT)	4,17	4,06	4,12		6,12	6,19	6,15

För 1- och 3-åringar avser redovisningen en period om ett år, för övriga åldersgrupper avser redovisningen den senaste undersökningen under en 2-årsperiod.